„ПРАВДА“-50 ШУ

МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

СЕРДАЛО
СВЕТ арадувл 1923 шера денз

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай областнойи Грозненски городскойи комитетий а Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета а орган
Орган Чечено-Ингушского областного, Грозненского городского комитетов Коммунистической партии Советского Союза и Верховного Совета Чечено-Ингушской АССР

37 (2662) | Шоатта, 5 май, 1962 шу. | Мах 2 кеп.

ЛЕНИНСКИ „ПРАВДА“ ЮБИЛЕЙ

5 мая хIара шера дезду вай мехко кепа йоазон Ди. Традици а хинна дIаэтта из цIей белгалдоах 1914 шера «Правда» хьалхара номер араяьнна ши шу дизара сийна апрель бетта 22 ди (5 мая) болхлой кепа йоазон ди лархIа оттадарах.

Укх шера къаьстта белгалдаьнна да 5 мая, хIана аьлча юбилейни да из. Тахан 50 шу дуз «Правда» хьалхара номер араяьнна. Социалистически революци бахьан, коммунизм бахьан вай мехкарча къахьегамхоша лоаттабеча къовсамца, Советски Союза Коммунистически парте дерригача истореца чIоаггIа бувзам болаш ба цу 50 шера «Правда» бена турпала никъ.

Массанена а довзаш да Сийлахь-йоккха Октябрьски Социалистически революци кийчъеш, из чакхйоаккхаш, дунен эггара хьалхара болхлойи ахархойи паччахьалкхе хьаеш, Ленина оттаяь социализм хьалъяра план кхоачашъеш, немецко-фашистски гIаьраш хIалакьеш лоаттабаьча къовсаме «Правдана» карагIдаьнна доккхий гIулакхаш. Къаьстта боккха ба коллективни агитатор, пропагандист, организатор долча «Правда» лоархIам хIанз, советски халкъ парте хьалхленца коммунизм хьалъеш доаллача хана.

50 шера хьабенача турпалча наькъо цIаккха а хада йиш йоацаш чIоагIдаьд «Правданеи» вай мехкарча къахьегамхоштеи юкъера бувзамаш, эггара хьамсарагIа йола халкъа уйлаш, цунна дагалаттараш дувцаш дола газет хиннад цунах.

Дуккха эзараш бола нах ба доазол дехьа а «Правда» дешаш, цун дешага ладувгIаш. Кхы цхьаькха газет дац дунен тIа иззамо дуккхача наха дешаш. Массанахьа а ба «Правда» доттагIий.

«Правдана» уллув коммунизм хьалъяра вай мехкара къахьегамхой оарцагIбоахаш да дуккха миллионаш цкъара тираж а йолаш дола республикай, областий, краяй, городий, районий юкъара газеташ. Социализми коммунизми хьалъяра ерригача этапашка ший ленински генеральни никъ дIабахьа партена хьинаре новкъостал даьд цар массаза а.

КПСС XXII съезда исторически решенеш тIа, цо тIаийцача парте Программа тIа, Н. С. Хрущева къамаьлаш тIа боккха лоархIам бу кепа йоазон, цун декхараш белгалдаьхад. Парте белгалдоах вай мохк шерра йоаржаяь коммунизм хьалъяра хана чу баьннача хьалашка кепа йоазонна хьалхашка латта декхараш чIоаггIа лоархIаме хилар а цун ший лоархIам лакхбалар а. Къаьстта лакхбеннаб кепа йоазон лоархIам культ личностах юхедисараш дIа а даьха партийни вахара ленински нормаши коллективни кулгалдара принципаши юхаметтаоттаяьчул тIехьагIа.

«Правда» 50 шу дизар а кепа йоазон Ди а белгалдоаккх вай мехка укх шера советски халкъ ший беррига низ ура а оттабаь КПСС XXII съезда исторически решенеш кхоачашъеш доаллача хана. Семилетка диълагIа шу доккхийча толамашца чакхдаккха оарцагIбаьнна ба хIанз беррига советски нах.

Промышленность а юрта боахам а дегIабоалабеча доккхий толамаш даьхад Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхоша а. Толамца кхоачашъяьа республика промышленносто биъ бетта план.

Дика лел гIулакхаш колхозийи совхозийи къахьегамхой а. Хьалха юв культураш дIайийнай, ханнахьа дIайийна йоалаш латт хьажкIаш, кхыйола культураш. Дикка толамаш даьхад семилетка диълагIча шера хьайбаш леладераша а.

Республикански, районни юкъарча, дуккха тираж йолча газеташа доккха новкъостал ду партийни организацешта КПСС XXII съезда а Центральни Комитета март бетта хиннача Пленума а решенеш кхоачашъяра къахьегамхой оарцагIбоахача. Дикка новкъостал ду цар керда коммунистически общественни отношенеш хьахилийтара, коммунизм хьалъеча хьинаре дакъа лоацаргдола керда саг хьалкхевара декхараш кхоачашдеча. Газеташа шоай оагIош тIа увттаду вай республика экономика дIахо дегIайоалаяра чIоаггIа лоархIаме дола дешаш, гучадоах промышленноста а юрта боахама а пайда эцанза йола торонаш. хьалха латтарий опыт шерра дIайовзийт.

Республикерча кепа йоазон органий болх тоабара доккха новкъостал даьд «Советски кепа йоазоннеи радионеи юкъе общественни хьисапе болх белга дIахо дегIадоаладарах» болча КПСС ЦК соцамо. Газетий редакцешка вIашагIъеххай дуккха дикагIа бола производственникаш, специалисташ, партийнии советскии болхлой чулоацаш йола штате йоаца отделаш. Газетий чулоацам дикагIа хиннаб, лакхбеннаб цар идейни боарам.

Коммунизм хьалъеча, КПСС XXII съезда исторически решенеш кхоачашъяра къахьегамхой оарцагIбоахача кепа йоазон боарам дIахо лакхбеш чакхдаргда укх шера кепа йоазон Ди.

ХIанз вай кепа йоазон керттера декхараш латт КПСС XXII съезда исторически решенеш тIа, парте кердача Программа тIа, Н. С. Хрущева къамаьлаш тIа увттадаьча теоретически дешашта шерра пропаганда ярах. Къаьстта теркам тIабахийта беза коммунизма материально-технически база хьаяра, промышленностьи юрта боахами дIахо дегIабоалабара дешашта. Кепа йоазоно новкъостал де деза парте хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашдеча коммунистий а беррига советски наьха а творчески хьинар айдара, критикеи самокритикеи йоаржаяра.

Материально-технически база хьалъяра дешаш дувза деза идеологически балхаца, коммунистически общественни отношенеш хьаярца. Iилма, культура, искусство дегIайоалаярца, советски нах коллективизма, къахьегам безара, халкъашта юкъера вежарий доттагIал чIоагIдара, советски патриотизма уйланца кхебарца.

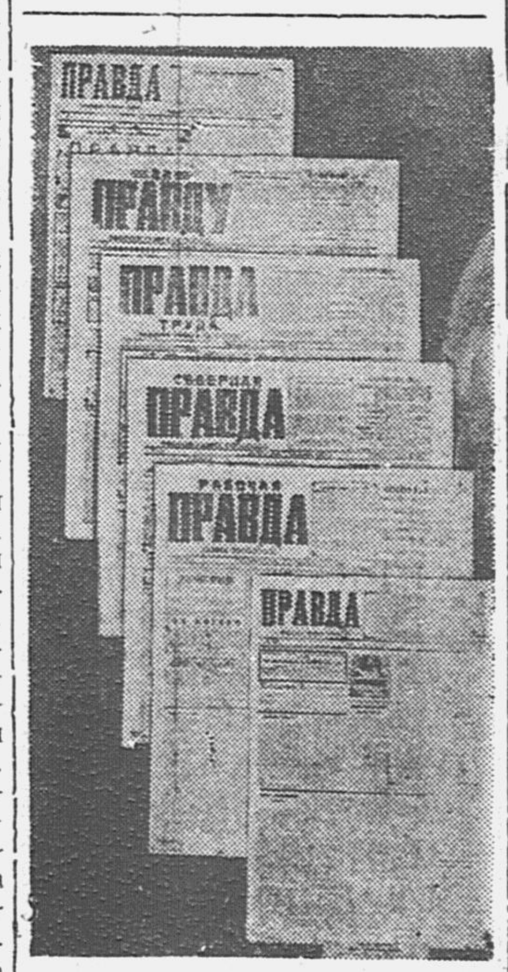
Уж декхараш толамца кхоачашдара кхы а шербе беза нахацара бувзам, кхы а дегIадоаладе деза хIара газете общественни хьисапе болх белга, тоабе беза штате йоацача отделий болх, шерде деза юртарчеи болхлойи корреспондентий мугIараш. «Правда» ленински традицешца хьалкхийна советски кепа йоазув массаз а хиннад парте тешаме гIонча. Шеко яц дIахо йодача хана коммунизм котъяккхара лоаттабеча къовсаме цо кхы а доккхагIа дакъа лоацаргхилара.

ДУКХАГIА ТЕРКАМ БЕ БОЛХЛОШЕИ АХАРХОШЕИ ШОАШ ДИЛЛА БЕЧА БАЛХА ТIЕХЬ БОКЪОНЦА ХЬАКХОЛЛАЧА КЕРДАЧУН. ДУКХАГIА ТОХКАМ БЕ ИЗ КЕРДАДАР КОММУНИЗМА МЕЛ БЕЛГАЛОНАШ ЙОАХКАШ ДА ХАРА.

В. И. Ленин.

СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМЕ

«Правда» яхача газета 50 шу дизарца дувзаденна, журналистика даькъе дика ка йоалаш болх барах, советски кепа йоазуви, издательски гIулакхи, радиои, телевидении дегIайоалаеча карагIдаьнна доккхий гIулакхаш белгал а доахаш СССР Лакхехьарча Совета Президиумо 1962 шера 4-ча мая яздаьча указах СССР орденаши медалаши еннай кепа йоазони, радиои, телевиденеи, издательствайи, типографейи 2983 болхлочоа.

Царизм чIоаггIа тIакхувш яр «Правдана». 1912 шера май бетта денз 1914 шера июль беттага кхаччалца йолча хана бархIазза дIакъайлар газет. Тайптайпара цIераш а техкаш дувлар из ара: «Болхлой правда», «Северни правда», «Правда труда», «За правду», «Пролетарски правда», «Путь правды», «Трудовая правда». Цу юкъа 646 номерах 190 гаргга яраш арайоахаш низаш даьд.

Сийлахь-йоккха Октябрьски социалистически революци котъяьнначул тIехьагIа вай парте Центральни Комитета орган а йолаш «Правда» яхаш арадувл газет.

ТАСС-а фотохроника.

Грозне ЦхьоалагIа май дездеча хана.
СУРТА ТIА: Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен иллеи халхареи ансамбла артисташ.

И. ПЛИЕВА сурт.

„Правда“ яхача газета Ленина орден яларах дола СССР Лакхехьарча Совета Президиума УКАЗ

В. И. Ленина вIашагIделла «Правда» яха газет арадаьнна 50 шу дизарца дувзаденна, революционни боламе, социализм а коммунизм а котъялар тIехьа лоаттабеча къовсаме, сийлахь-боккхача марксистско-ленински хьехама пропаганда еча, из вахаре чакхбоаккхача, къахьегамхой коммунистически хьехамца хьалкхебеча доккхий гIулакхаш карагIдаларах Ленина орден луйла «Правда» яхача газета.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Л. БРЕЖНЕВ.
СССР Лакхехьарча Совета Президиума Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1962 шу, 4 май.

„Правда“ яхача газета типографена В. И. Ленина цIи яларах дола СССР Лакхехьарча Совета Президиума УКАЗ

«Правда» яхача газета шовзткъеи итт шу дизарца дувзаденна «Правда» типографена В. И. Ленина цIи луйла.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Л. БРЕЖНЕВ.
СССР Лакхехьарча Совета Президиума Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1962 шера 4 май.

Профессиональни союзий Ерригсоюзни Центральни Советагара „ПРАВДАГА“

Профессиональни союзий Ерригсоюзни Центральни Совета Президиумо дIайха моаршал лу ленински «Правдага» цун хьалхара номер араяьнна 50 шу дизарца.

Ах бIаь шера наха юкъекхухь «Правда» парте хьаькъалера дош, революционни хьисапе дуне хувца Iомабу миллионаш бола къахьегамхой. Халкъа керттера хьашташ бахьан долаш лоаттабеча къовсаме лакхера партийности принципиальности лелаярах советски наха чIоагIа дезаш а лоархIаш а да газет.

Социализми коммунизми хьалъеча ерригача этапашка «Правда» новкъостал да а даьд, да а ду къахьегамхошта, советски профсоюзашта ленински Iаьдалах болх вIаштIехьбаккха. Профсоюзаштеи къахьегамхоштеи гуш да из дерригача производственнии общественнии гIулакхашта вола хьехархо а тешамера доттагIа а хилар, кердачуни дикагIчуни инициатор хилар. Социалистически яхьи коммунистически къахьегама болами дегIабоалабеш а, керда саг хьалкхевеш а, болхлойи гIулакхера барийи общеобразовательнии культурно-техническии боарам лакхбеш а цар вахар тоадеш а деча балхаш тIехь масса хана профсоюзаш хьаллоац «Правда». ХIара ший мугIарца «Правда» оарцагIбоах советски нах коммунизм котъяккхара къахьегама коталонаш яха.

КПСС XXII исторически съездо оттаяь коммунизм хьалъяра программа кхоачашъяра лоаттабеча къовсаме керда доккхий толамаш дахар лов тхона вай хьамсарча «Правда».

ВЦСПС Президиум.

Новкъосташта Забелина Н. Н., Иванов Б. И., Карпинский В. А., Кузьмин В. А. Социалистически Къахьегама Турпал яха цIи яларах дола СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

«Правда» яхача газета 50 шу дизарца дувзаденна дуккхача шерашка шоаш кхо ца беш болх барах, партийнии советскии кепа йоазув вIашагIдоллаши дегIадоаладеши доккхий гIулакхаш карагIдаларах Социалистически Къахьегама Турпал яха цIи луйла, Ленина ордени «Марси Гони» яха дошо медали а луш:

1. **Забелина** Наталья Николаевнайна — «Правда» яхача газета типографе наборни цеха мастера.

2. **Иванов** Борис Ивановича — 1906 шера денз КПСС член волча, «Правда» яха газет вIашагIдоллаш хиннача эггара хьалхарча болхлой группе дакъа лацархочоа.

3. **Карпинский** Вячеслав Алексеевича — 1898 шера денз КПСС член волча, партийнии советскии кепа йоазон къаьнача болхлочоа.

4. **Кузьмин** Василий Александровича — «Правда» яхача газета типографе газетно-ротационни цеха мастера.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Л. БРЕЖНЕВ.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Эггара дукхагIа наха дакъа лоацаш, довзаш, дешаш дар

„Правда“ Нохч-ГIалгIайченах

Ший эггара хьалхара номераш араювла йолаелча денз «Правда» яхача газето чIоаггIа терко еш хиннай Къилбаседа Кавказерча революционни гIулакхий. Къаьстта чIоагIа уйла тIайохийташ хиннай цо цIий мехкадеш довнаш латтача граждански тIем тIа эрсий, гIалгIай, нохчий, черсий, Къилбаседа Кавказе даха кхыдола къамаш Советски Iаьдал даккхар духьа латаш хиннача деношка.

1919 шера «Правда» яхача газета нагахьа номер дIайодацар Кавказе латтача революционни къовсама хьакъехьа хоам тIабоацаш.

1919 шера 10 августа арадаьннача «Правда» шоллагIча оагIо тIа кепа теха бар «Терски областе гIалгIай гIовттар» аьнна керта йоазув а долаш бола хоам. Цу тIа йоах: «Терски областера хIирийи гIалгIайи гIувтташ латт. Деникина ший эскаре бига аьнна тIабийхача, цига баха ца тигача гIалгIай тIеххьара восстани хулаш 11 юрт гIеттар. Владикавказски машиннаькъацарча Назрань яхача станце районе гIайттараштa къиза таIазар даьд. СурхотIе йоагаяьй Нестеровский яхача полковника карательни отрядо, баха нах хIалакбаьб. ГIалгIайи хIирийи Деникинца бокъонца моастагIал долаш ба».

Самарера беча хоамах № 232 йолча «Правда» номер тIа йоах:

«Н-ски эскара штабера хиннача хоамех гIалгIай революционни уйла йолаш ба. «Советски Iаьдал» яха лозунг чIоаггIа хьаштдолаш да цига. Коммунисташа кулгал а деш, хадданза восстанеш я хулаш. Шоай эпсараш боабаьб гIалгIаша. Кагий нах лоамашка хьулалуш ба»...

Къилбаседа Кавказа лоамароша лоаттабеча революционни къовсамга чIоаггIа хьожаш хиннав А. И. Микоян. 1919 шера 25 ноябре арадаьннача «Правда» шоллагIча оагIо тIа кепа теха яр «ГIалгIайи Нохчийи мехкашкара восстанеш» яха цун статья. Анастас Ивановича цу тIа яздора: «Лоаман къамашта юкъера эггара хьалхагIа Деникина белогвардейски бандашта духьала эттараш а дIахо йодача хана массаза а ерригача восстанештеи партизански боламаштеи юхь йолаяьраш а гIалгIай ба. ХIаьта а дика вIаштIехьваьннеи герзах тоавеннеи хиннача моастагIчоа духьала латтаца а могаш, духьале яра аттагIа доландаь а чIоагIагIча тIема низаш кходар духьа а лоамашкахьа юха тIехьашка бовла бийзар цар. Деникински эпсарий-казакий бандаша йоагаяь дIаяьхай гIалгIай юрташ, хIаьта казакийи эпсарийи исташеи гаргарча нахеи цIерах кIалхара а йоахаш шоашта дIаккхихьар байдда дIа-юха бахача лоаман наьха цIагIара хIамаш. Палачий ординга баьчча волча инарала Ляхова эхь доадаь цIий мехкадеш ше яьккхача коталонах доккхал а деш ультиматум яхьийтар гIалгIашка. Уж тIеххьара бараш, цу сахьате тIом юха а болабара аьттув боацаши торо йоацаши а лоархIаш, ультиматумо яхар де раьза хилар хабара, цхьабакъда, гIулакхага диллача, переговораш ещ а тайп-тайпара бахьанаш доахаш а деникинцаш Iеха а беш, ультиматумо дIадехараш кхоачашде деза ха тIехьаяккха гIертар. Деникинций вIаштIехьдацар лоаман нахага низагIа яхар дайта — царга полкаши контрибуцеши ялийта. Лоаман наха юкъера тIехьайиса элементаш ахчах эцарцеи хьалха хинна эпсараш, кулакаш, контрреволюционераш вIашагIтохарцеи кхоачамбе бийзар цар.

Из ишта доллашехьа а, цу ханна лелаш бар боккха творчески халкъа самодеятельностеи болх. «Дукха хана денз гIаргата доацаш леларах а шоайла агитаци лелаяр бахьан долаш а шоай низах бола тешам чIоагIбелар наьха, шоай бокъои боахами бахьан долаш чIоаггIа лата уйла ессар царна чу. Халкъо хержача съездо Наьсарен-Вокзале ший болх дIахьоча хана, бронепоездаца Грознера хьалкхаьчар Деникина гIулакх де этта гIалгIашха бола эпсарашконтрреволюционераш. Машиннаькъа юхехьарча юрташкара маIанах низагIа деникински эскаре баха болабелар уж. Къам дехкараша — Деникина чуэттача агенташа леладеча эхь дайнача гIулакхаша эгIазийгача съездо царна духьала яхийтар дукха хана денз вIашагIъелла хинна гIалгIай полк. Командира новкъоста Яндиева кулгалдеш хиннача цу полко юхасовцабир эпсараши бронепоезди».

«ГIалгIаша еш йола духьале бахьан долаш цар цIий мехкаде а бронепоезда артиллере новкъосталца Наьсар-Керте яккха а лаьрхIар добровольцаша. Экажкъонгий-Юртарчеи СурхотIарчеи майрача наьха новкъосталца эрзашта юкъера бийсанна хьаара а баьнна, дов доладаьча гIалагIаша тIехьашка кхессар моастагIа. ТIехьара тIаккхувш гIалгIай а болаш, удаш машиннаькъа тIа кхаьчар моастагIа, цигга бронепоезда новкъосталца кIалхарваьлар царех ца вувш висар. ШоллагIча дийнахьа гIо тIа а кхаьча юха дов доладаь добровольцаш Наьсар-Кертена юххе гIолла тIех а баьнна, Экажкъонгий-Юртагахьа болабелар. Юха а болабелар лира тIом. Экажкъонгий-Юртара нах юртара ара а баьха, лоам хьалбига бийзар гIалгIай. Цу белгалдаьча довний а деникинцаша даьча низий а хьакъехьа гIалгIай революционни бIуний викала новкъоста Яндиева сона дийцар бокъонца бакъда».

Цул тIехьагIа, тIемах дола бокъонца бакъдараш ше яздеш «Вольный горец» яхача газетага гIолла дувц А. И. Микояна.

«Топаш кхийса а молха кIур бижа а баьнначул тIехьагIа доагача цIеной алаша сийрдаьккхар еррига аре. Котдаьнна добровольций бIунаш, массаза а шоаш котдаьннача хана деча тайпара, лочкъор де юрташка чухьийлхар. Ийс ди даьккхар хIамаш лечкъаеш а цIераш йоагаш а. Добровольций эскарца гIулакх дерашкара дIаиккхача, цхьаккха гIалгIа гарга витацар цу хана. Боабаь нах дIабахьа а дIабохка а, хьажкIашта оасар де а йиш яцар. Юххера а иттлагIча дийнахьа яьнна Вокзале дIаяхар отряд, шоашта лочкъалур лочкъадаь а дулучча тайпара зулам даь а баьнна. Уж лочкъораши зуламаши чакхдаьнначул тIехьагIа доагаданза дисар СурхотIа цхьа цIаи Экажкъонгий-Юрта итт гаргга цIаи. ДIадахача бIунаша боахамаш хIалакдергдола контрибуцеш тIатехар гIалгIашта, цхьабакъда, «Росси кIалхарйоаккхаш барий» аккхача гIулакхаша кхы а чIоагIагIа эгIазбига бола гIалгIай лоамашка шоай моттигаш чIоагI а яь, керда довнаш де кийчлуш бар, хIаьта цу гIулакха дерригача лоаман къамашка (нохчашка, дагестанцашка, кхычарга) нах бахийтар цар гIалгIаех хьакхетара а массане восстани яра а уж тIахьехаш. Восстани яра эша кIийле массанахьа а кийча яр, низаш вIашкаэза дар, хIаьта добровольцаша леладу гIулакхаш яьнна цIи михьарйоахаш тIадувттача даьттан хьисапе дар. Сентябрь бутт болалуча хана добровольцашца юха а тIом болабир гIалгIаша а цу тайппара нохчашеи дагестанцашеи а. Цу газето баьча хоамах, Грознена юххе деникинцаш бокъонца боха а беш, чIоаггIа тIом хилар добровольцашца. Циггара хьадоагIача хоамех лоаман наха хьаьккхар 28 йоккха топ, 31 пулемет, 4 эзар топ, Iалаьмате дукха патронаш, 800 саг плен а воалавир. Юхебиса добровольцаш Кизлярагахьа удаш бар».

ЦIе Эскар Къилбаседа Кавказе кхаьчача хана, моастагIа воха а веш, даим Советски Iаьдал чIоагI а деш, дуне даккха санна лоамашкара тIаболабелар лоаман нах.

З. КИБИРЕВА,
Н. ШИПУЛИН.

ЦхьоалагIча мая араяьннай вай республике вIашагIдеххача районий юкъарча газетий хьалхара номераш. Кердача газеташта хьалхашка латта керттера декхараш да колхозий, совхозий торонаш гучаяхар, дикагIбарий опыт балха юкъеяхьара новкъостал дар, иштта кхы.

Сийлен никъ даькъала хилба шун.

Къахьегамхой нийсача новкъа боах

Советски халкъанна боккхача лоархIамера да тахана ди — советски кепа йоазон ди. ХIанзчул 50 шу хьалха арадувла доладеннача «Правда» ший оагIош тIа яьхай дукха а дика а вай мехкарча къахьегамхошта боккха пайда луш а йола материалаш.

Аз массаза а деш «Правда». Сона геттара чIоагIа еза цу тIа IотIайоахаш йола вай мехка коммунизм оттаяра эшаш йола, материально-технически база хьалъяра кхетам телаш йола статьяш. ЧIоагIа раьза хиле еш аз цу тайпара статьяш.

Цу тайпарча материалаша са а догг Iоздоаккх вай мехка сихагIа коммунизм хьалъяра могош дола дакъа лаца. ХIара сменах йола балха нормаш массаза а тIеххоачашъеш хьавоагIа со. Из да аз ЦхьоалагIча майна кийчдаь совгIат.

С. ГИЧАЕВ,
«Красный молот» завода токарь.

«ПРАВДА» АРАДУВЛА ДОЛАДЕННАЧА ШЕРАШКА ЦУН ТИРАЖ ЯР 40 ЭЗАР ЭКЗЕМПЛЯР. ХIАНЗ «ПРАВДА» АРАДУВЛ 6 МИЛЛИОНИ 300 ЭЗАРИ ЭКЗЕМПЛЯР ТИРАЖ А ЙОЛАШ. ИЗ ХУЛ РЕВОЛЮЦИ ХИЛАЛЕХЬАРЧА РОССЕ АРАДУВЛАШ ХИННАЧА ДЕРРИГАЧА ГАЗЕТИЙ ТИРАЖАЛ ШОЗЗА ГАРГГА СОВГIА.

„ПРАВДЕИ“ МАШАРА ПОЛИТИКЕИ

Дерригача дунен тIарча прогрессивни адамашта йовзаш а езаш а я вай пачхахьалкхен арахьара политика, нийсхони доттагIлени политика, тайп-тайпара политически системаш йола пачхахьалкхенаш шоайла машаре яхара политика.

ЧIоагIа са теркам тIаозаш я цу темах «Правда» тIа хадданза кепа етта материалаш. Массехк шу да «Правда» аз деша. Кхыйола вай мехкара сийлахьа гIулакхаш дувцаш йола материалаш санна еш аз доазол арахьарча гIулакхех язъеш йола материалаш а. Цар тIа дика кхетавеш дувц берригнеша дерригa герз дIадаккхара, атомни герзашта тохкамаш делга соцадара, машар чIоагIбара, колонешкарчеи шоай лоIамах доацачеи халкъаша кортамукъале яккхара, дунен тIарча социалистически халкъий бартцхьоагIо чIоагIъяра, иштта кхыдола дешаш.

Цу доккхийча дешаех язъяь материалаш йийшача ше маярра хьагучайоал доазол дехьарча капитала даьй сутарал, къизал, дуккха миллионаш болча наьха синоел дезагIа рузкъа хеташ уж хилар, цар кхыдола ийрча гIулакхаш.

Уж материалаш ешарца кIоаргагIа дега чу ювш вай партеи правительстваи дIахьош йолча ленински машара политиках йола уйлаш, хIаьта иштта дукхагIа совбоал тIом хьоабе гIертарашцара цабезам.

Тахан, «Правда» 50 шу дузача дийнахьа ала безам ба са: «Дунен тIа машар оттабарах дола дешаш дIахо йодача хана дикагIа кепа детта ка яйла советски кепа йоазон болхлой».

Р. ОЗИЕВ,
маькх еча комбината болхло.

Йоккхий къахьегама коталонаш йоахаш хиларца белгалъяьнна я «Красный молот» завода № 2 йолча ТВЧ яхача участка коммунистически къахьегама коллектив. Къахьега а салаIа а новкъостал ду царна «Правда» дешашца парте беча хьехамо. Балха а цIагIа а къастац уж дукха дезача газетацара.

СУРТА ТIА: участка болхло нов. Арустамов делкъийга салоIача хана «Правда» дешаш воал.

И. ПЛИЕВА сурт.

Денал котдоал

Сона хьалхашка улл гIожача картона беттагаргаш тIайоахка сома, доккха итт том. Массехк итташ шерашка лорадеш дада уж Ленинградерча Центральни Пачхахьалкхен исторически архива шкафашка. Беттагаргаш тIа йоазош да: «Кепа йоазон гIулакхашта йола керттера управлени... С — Петербурге «Правда» яха газет арахецарах.

Ши эзари ах эзари гаргга лист я, хIаьта царех хIаране дувц 1912—1914 шерашка «Правда» яхача легальни газета тIаккхувш хиларах. Кепа йоазон гIулакхашта йолча С—Петербургски комитето чурча гIулакхий Министерствага баь хоам, градоначальника распоряжени, городской судебни управа прокурора соцам...

Пачхахьа цензура чиновникаша боккхача теркамца дешар «Правда», хIаьта, хIара номерах лаьца хIана дехкац аьнна, дахьийта хоамаш а вIашагIдехкар.

1912 шера 22 апреле доладаьча судебни деша хьалхарча оагIонаш тIа аьннад: «Редактор уголовни бехктокхаме оза, газет дIакъовла». Сендухьа? «Влад. Невске язъяь «завод» яха, № 1 йолча «Правда» тIа кепа техача стихотворене, — йоах цензора, — болхлой тIахьех йолаш йолча пачхахьалкхен строяна духьала беча тIема товраш кийчдара».

Капиталисташа болхлой боацабарах, болхлой классо хадданза лоаттабеча стачечни къовсамах, ахархой къеча хьалах цо хIамаш яздар бахьан долаш, «Правда» дIадаккха яхаш хиннай пачхахьа цензура.

«Петербургски губернерча юртара» яха 1912 шера 6-ча июне араяьннача 32 номер тIа кепа техача корреспонденце, — йоах № 1524 йолча хоама тIа, — ирачеи кIомачеи дешашца мецеи лаьтташ доацеи ахархой бизачеи бIаьхийчеи господашта духьал оттабу, юртий сатем боабарахи сословешта юкъера моастагIал хьалхьоадарахи ший декхар лерхI».

«Правда» тIа каст-каста кепа еттар В. И. Ленина статьяши заметкаши. Духхьал 1912—1914 шерашка газета тIа техаяр уж 280 совгIа! Цензорски службо нагахьа йитацар уж теркал ца еш», хIаьта чIоаггIа. цхьайолча хана цар автор Ленин волга ца ховш а, газетаи цар автораи лирагIа бола бехк белга дIадехар. Эггара дIаьхагIа хулар ленински материалаш кепа еттарах дола хоамаш.

Къе ба «Правдана» тIаккхувш хиннача правительственни административни органий мотт. Каьхаташ тIа массехкazза хьалхардоахаш да цхьадола дешаш: «ДIакъовла», «Конфискаци е!», «ГIод тоха!», «Хьалъхьоаде тIаккхувлга!», «Лаца!». Мала? Редактор М. Д. Шумилов, «Хоржамашта хьалхара собранеш» яха, законех болхлошта язъе бокъо яла йиш йоаца статья бахьан долаш, редактор И. Е. Неклюдов, «духхьал болхлой класс я халкъа бокъонаш бахьан долаш къовсам лоаттабергбар а уж лорaергьяр а» яха дешаш тIадола статья бахьан долаш, редактор Ф. П. Сабуров, черносотенцашта духьала язъяь газета хьалхара статья бахьан долаш...

Мел редактораштa гIод техад, лаьцав? Дуккха! «Правда» изданешта хьателача духхьал кхаь свидетельстваш тIа яьккхай 13 редактора цIи.

Цхьабакъда, «Правда» ханханнахьа арадийннад, кхыметтел цензуро дIакъайла номераш а кхоачаш хиннай газет дешарашка.

Конспиративни наькъаца цензура Iада кIалхара бувла Iомабенна хиннаб правдисташ.

«Правда цензурага кхухьар сатийнача, сабарерча воккхача саго. Ивановскера цензура хиннача Театральне из дIакхачалехьа эзараш экземпляр кепа тоха кхувра типографе.

Полици чухьедар, типографи чуйолча цIеношта го бора полицейскешa, воагIашехьа а машина тIавода околоточни, хIаьта цигардар цу ханале цхьалхадаьле хулар. ТIаккха экспедице водар.

— Мичад газет?

— ХIахьий ер да хьона, деша хьайна — дIалора цунна юхейиса экземпляр. Околоточне Iымадаш еш, ка теха «Правда» хьа а ийце, тешал деча хана дIахьокхар духьа протоколах дIатохар. Цу тайппара нийслора: цхьа номер дIахьора, хIаьта «конфискаци» яь йола эзараш номераш наьха кара кхоачар.

Дийнахьа а бус а «Правда» хьакъеьха хоамаш кхухьийтар цензура: «Революционни пропаганда лелаяра наькъ тIа даьнна «Правда» яха газет чIоаггIа кхераме хилар а лоархIаш, — газет дIакъовларах дола дош оттаду цензура».

Цхьабакъда, «Правда» арa ца дувлаш сецача — цун дараш санна денале гIулакхаш дола «Рабочая правда» арадувла доладелар. Дукха ха яккханзар цо арадувлаш, цхьа бутт кхоачашбоаццаш ха мара. Цхьабакъда, соцадаьча «Рабочая правдана» метта арадаьлар «Северная правда».

1912—1914 шерашка арадийннача «Правда» ахaнел совгIа йола номераш низаш деш, дIайоахаш, гIодаш детташ арайийннай. Цхьабакъда, мелла чIоагIа цензура корзагIъяьнна хьийзача а, правдистий денал дохаде низ бацар цун. ХIаьта коммунистий идеяш халкъага а кхоачар.

К. ЧЕРЕВКОВ.

КПСС XX-гIа СЪЕЗД ХИННАЧУЛ ТIЕХЬАГIА ВАЙ МЕХКА АРАДУВЛАЧА ГАЗЕТИЙ ШЕРАРА ТИРАЖ ЛАКХЪЕННАЙ 20 МИЛЛИОН ЭКЗЕМПЛЯР, ХIАЬТА ЖУРНАЛИЙИ КХЫЙОЛЧА ПЕРИОДИЧЕСКИ ИЗДАНЕЙИ ШЕРАРА ТИРАЖ — 417 МИЛЛИОН ЭКЗЕМПЛЯР.

„Правда“ новкъосталца

Дукха ха я аз «Правда» газет язду а цу тIара материалаш еша а. Тайп-тайпара материалаш хул цу тIа вай мохк дIахо а дегIабоалабара, дукхагIа юртбоахама продукци яккхара къахьегамхой тIахьехаш, царна нийса никъ хьехаш, юрта боахама болхлой дикагIйола опыт дIа-юха йовзийташ. Иштта аз а чIоагIа пайда ийцаб цу тIа кепа йийттача парте XXII-ча съезда, КПСС ЦК мартовски Пленума, кхыйолча материалех.

Вай мехкарча дикагIболча хьажкIаш лелаерий опыт хьаIомаярах вIаштIехьдаьлар са дIадахача шера дикка толамаш даха. Айса лелаьча 80 гектарах хIаране тIара 80 центнер фуалъяьхача хьажкIий чуийцар аз. Иштта дика уж хьалкхее лаьрхIад аз укх шера а. ХIаьта цу гIулакха сона чIоагIа новкъостал дергда газеташ тIа ювлача материалаша.

Таханарча кепа йоазон дезача ден сийна аз дош лу дIахо а юрта боахама продукташ дукхагIа яхара хьинаре дакъа лаца.

У. ИСРАИЛОВ,
Урус-Мартана района «Горец» яхача совхоза 4-ча отделене хьажкIаш лелаю звеньевой.

Къахьегамхой доттагIа

1917 шера Грозне къайлагIа революционни болх бе йолаелар со. Пхи большевик вар тха дезала юкъе: 1917 шера парте ваха са кхо вошеи (ХохловгIар), мар Галенскийи, 4-ча августа денз хьа парте йола сои.

Цу шера каст-каста тханцига хулар 1913 шера денз парте член вола Анисимов Николай, НосовгIар Николайи Александри, Гикало Павел, иштта кхыбараш. ЧIоагIа дог гIоздоалар тха цар «Правда» яха «Кавказски болхло» яха, иштта кхыдола а газеташ деча.

Къаьстта чулоацам дика болаш а терко тIаозаш а дар «Правда». Цу тIа хулар къахьегамхошта юкъе беча массово-политически балхах а, Советски Iаьдал оттадар духьа большевикаша беча балхах а, эсераштa, меньшевикашта, кхыча контрреволюционни партешта духьала лоаттабеча къовсамах а йола статьяш.

Цхьа доккха совгIат шоашка кхаьчача санна хеташ, гIадбахе дешар цу хана революценгахьа бараша «Правда». ХIана аьлча, цо бокъонца дашха а доашхаш, хьадувцар болхлойи ахархойи доттагIа вар малав а моастагIа вар малав а.

1917 шера денз дешаш хьайоагIа со «Правда» а кхыдола газеташ а. «Правда» оагIош тIа кепа еттача материалаша хьадувцар сона Граждански тIом болча ханеи халкъа боахам юхаметтабенача ханеи мехка лаьтта гIулакхаш, вай мехка керда социалистически промышленноста объекташ хьалъяра, юрта боахама коллективизаци яра, цул тIехьагIа вай мехка халкъа боахами культуреи дегIадоаладара гIулакхаш. Кортамукъале бахьан долаш Сийлахь-боккхача Дай-мехка тIем тIа Советски Эскаро яьха тIема коталонаш а иштта тIема новкъостал деш Советски наха йоахаш йола къахьегама коталонаш а хадданза кепа еттар «Правда», цунца наьха дегаш ура а увттадеш, хIаьта иштта моастагIащцара цабезам сов а боаккхаш.

Советски кепа йоазув бокъонца дола халкъа кепа йоазув хилар хьахьекхар КПСС XXI съезда материалаши парте XXII-ча съездо тIанийцача парте кердача Программаи Уставеи проекташи газета оагIош тIа ювцача хана дуккхача болхлоша, ахархоша, гIулакхера бараша, интеллигенце дакъа лацаро. Дог гIоздоалар советски наха шоашта хеташ дола хIамаш дувцаш язъяь заметкаш йийшача.

СУРТА ТIА: А. Галенская.

Сона чIоагIа лов дIахо йодача хана, вай мехка шерра коммунизм хьалъеча хана, вай кепа йоазоно доккхий толамаш дахар. ХIанз 70 шу даьннад са. Газеташ дешарах Iалаьмате боккха салоIам хул сона, сай къоанали кIаьдъялари диц а деш.

А. ГАЛЕНСКАЯ,
персональни пенсионерка, 1917 шера денз КПСС член.

Коммунизме бодача новкъа

Сийлахь-йоккха Октябрьски революци яьнначул тIехьагIа Владимир Ильич Ленина вIашагIъеллача коммунистически парте хьалхленца, ленински къаман политика котъяларца кхыдолча къамий санна керда вахар хьалдеи, чулоацам социалистически а болаш формах къаман а йолаш йола культура хьалъеи бокъо яьлар Нохч-ГIалгIай къаман. Уж декхараш кхоачашдара боккха лоархIам болаш дар къаман кепа йоазув.

1923 шера май бетта арадаьлар эггара хьалхара «Сердало» яха гIалгIай меттала, латински алапашца яздаь, газета. Доккха совгIат лоархIаш тIаийцар из гIалгIай къахьегамхоша а цу хана дукха йоацаш хиннача гIалгIай интеллигенце а.

Ше арадаьннача дийнахьа денз хьа партийни организаце низ болашагIа дола гIонча а долаш партийни кепа йоазон тIалатта декхараш кхоачаш а деш хьадоагIа «Сердало» газет.

Цу хана, дагадоагIачох, дикагIа бола газета корреспонденташ бар: Плиев Iалауддин, Наурузов Илез, Осмиев Хьамзат, Чариев Iасолта, Мальсагов Орцхо, Шадиев Азамат, Мальсагов Коли, Долтмурзиев Султан, М. Кац, Озиев Салман, Базоркин Идрис, Озиев Ахьмад, Зязиков Бахьауддин, Дахкильгов Ахьмад, иштта кхыбараш.

1929 шера денз со хьожавир парте обкомо редакторалла. Юрта латта классови къовсам партийни позице тIара нийса дIа а кхухьаш, кулакашеи цар халхарошеи лелабаьча тийшаьча балхий кIийле майрра гуча а йоахаш, цхьаццайолча предприятешкеи организацешкеи леладу кхоачамбоацараш дIа а доахаш, юртара партийни организацеш, Советаш, колхозий боахамаш парте наькъаца чIоагIдар — уж дар «Сердалос» кхоачашдеш хинна керттера декхараш.

Газета рабселькоровски актив чIоагIъяра, кхетам а цар йоазон говзал а лакхъяра, хьалхашка латтача декхарех уж дIакхетабара дуккха совещанеши кхоъ — йиъ конференции вIашагIтехар редакце цу лоацача юкъа. Из бахьан долаш дикка чIоагIбелар газета нахацара бувзам.

Кхы цхьаькха а боккха лоархIам болаш болх бир газето. «Сердалонна» гонахьа дикка кхийна а хулаш боагIа а писателаши поэташи гулбелар. Царех бар: гIалгIаша 1905—1907 шерарча революце дакъа лацарахи кхыча темехи очеркаш язъяь Шадиев Азамат, эггара хьалха гIалгIай меттала пьесаш язъяь Мальсагов Орцхо, «Красный Верден» яхаш йола исторически очерк язъяь Долтмурзиев Султан, «ЗIамигача мехка боккха турпалаш», «Лаьтта бахьан къовсам», «ГIоттам» яха очеркаш язъяь М. Кац, «Сона дагадоагIа» яха дувцар яздаь Чабиев Е., «ГIармаха гIа», «Къе саг», «Тамарий урдув» яха стихаши поэмаши язъяь Озиев Салман, «Октябрь тIахецар» яха поэма язъяь Озиев Ахьмад, «Большевик» яха эрсий меттала стихаш язъяь Базоркин Идрис, «Ши зама яха» а кхыйола а стихаш язъяь Беков Тембот, поэт Муталиев Хьажбикар, иштта кхыбараш.

«Правда» шовзткъеи итт шу дузача хана, цун сийле йола гIулакхаш белгалдахарах лаьца ловца баккха ловр сона вай газета «Сердалонна» кхы а дикагIа тоаденна, коммунизме вай Даьхе чуийрзача хана, XXII партийни съездо оттадаь декхараш кхоачашдар тIехь, коммунизма заман керда саг кхевар тIехь камаьхал яйла хьа, аьнна.

М. АУШЕВ,
Нохч-ГIалгIай книжни издательства керттера редактор.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Указ

СОВЕТСКИ КЕПА ЙОАЗОН, ПОЛИГРАФИЧЕСКИ ПРОМЫШЛЕННОСТА, ИЗДАТЕЛЬСТВА, РАДИОВЕЩАНЕ, ТЕЛЕВИДЕНЕ БОЛХЛОШТА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРА ХЬАКЪЕХЬА

«Правда» яхача газета шовзткъе итт шу дизарца дувзаденна а советски кепа йоазон балхаца чIоагIа дакъа лацар бахьан долаш а Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Сийлен Грамота луйла:

Абдурзуков Iаьлийна — «Грозненский рабочий» яхача газета рабкора.

Абубакаров Iаьлий Абуса — 1918 шера 11 августа цIерахча типографе переплетни цеха мастера.

Авдеев Алексей Дмитриевича — «Грозненский рабочий» яхача газета редактора заместитела.

Аджигов Шарип Гумакеевича — «Сердало» яхача газета селькора.

Адуев Виситхана Виситана — Нохч-ГIалгIай АССР культура Министерства полиграфиздата начальника.

Алиева Сераждина Тамарийна — «Комсомольское племя» яхача газета литературни сотрудника.

Анохов Георгий Федоровича — «Грозненский рабочий» яхача газета рабкора.

Бакаров Iусмана Зайндина — «Ленинан некъ» яхача газета селькора.

Бирюков Елена Алексеевнайна — Къилбаседа-Кавказски машиннаькъа Грознерча станцен «Маршрут кийча я» яхача хIара дийнахьа арадувлача пенгазета редактора.

Боровик Анатолий Яковлевича — КПСС Нохч-ГIалгIай обкома пропагандаи агитацеи отдела печата сектора заведующена.

Гвоздиков Иван Ильича — Грозненски телевидене студе керттерча редактора.

Гичаев Султана — «Сердало» яхача газета рабкора.

Григорьева Лидия Федоровнайна — Нохч-ГIалгIай книжни издательства корректора.

Даурбеков Iандаркъий Захара — Сунженски производственни территориальни совхозно-колхозни управлене «Къахьегама байракх» яхача районий юкъарча газета редактора.

Евдокимов Виктор Петровича — «Комсомольское племя» яхача газета рабкора.

Езиков Николай Александровича — Сунженски района «Победа» яхача колхоза «Победа» яхача дуккха тираж йолча газета бехктокхамерча секретара.

Ершов Григорий Антоновича — «Грозненский рабочий» яхача газета промышленно-транспортни отдела заведующена.

Имшенецкий Павел Георгиевича — Грозненски производственни территориальни совхозно-колхозни управлене «Ильича васкеташ» яхача районий юкъарча газета редактора.

Исаев Эдена — «Комсомольское племя» яхача газета селькора.

Карандин Алексей Андреевича — Наурски производственни территориальни совхозно-колхозни управлене «Терская правда» яхача районий юкъарча газета редактора.

Ковешникова Мария Яковлевнайна — Грозненски городской бувзама контора почтальоний бригадира.

Колесников Федор Максимовича — Нохч-ГIалгIай книжни издательства воккхагIа волча редактора.

Колков Алексей Дмитриевича — Нохч-ГIалгIай АССР бувзама управлене «Союзпечать» яхача отдела воккхагIа волча инструктора.

Котиев СаIадала Султан-Гирена — «Сердало» яхача газета партийни вахара отдела заведующена.

Куцай Валентин Гавриловича — Шелковской района Кирова цIерахча колхоза «Ленинан некъ» яхача дуккха тираж йолча газета бехктокхамерча секретара.

Лагутин Сергей Михайловича — Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета радиовещанеи телевиденеи комитета председатела.

Лукин Михаил Тихоновича — Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоаккхача завода «Нефтепереработчик» яхача дуккха тираж йолча газета бехктокхамерча секретара.

Лыков Михаил Федоровича — «Ленина байракх» яхача МагIалбика городской газета редактора.

Лубин Ефим Натановича — «Грозненский рабочий» яхача газета культура отдела заведующена.

Льянов Мустафа Керимовича — «Сердало» яхача газета редактора.

Мальсагов Шимоахий Ахьмада — «Грозненский рабочий» яхача газета партийни вахара отдела заведующена.

Матиев Бекай Вахийна — Грозненски телевидене студе воккхагIа волча редактора.

Мержоев Махьмада — «Сердало» яхача газета селькора.

Муравьев Иван Васильевича — Грозненски телевидене студе воккхагIа волча редактора.

Муталибов Iабдулхьалима Зайндина — «Ленинан некъ» яхача газета редактора заместитела.

Нашхоев Манций Руслана — «Ленинан некъ» яхача газета бехктокхамерча секретара.

Нажаев Махьмада Усама — «Ленинан некъ» яхача газета селькора.

Ножаев Iисий Хожийна — Грозненски производственни территориальни совхозно-колхозни управлене «Ильича васкеташ» яхача районий юкъарча газета редактора заместитела.

Пидорин Николай Михайловича — «Гвардеец» яхача дукха тираж йолча газета редактора.

Полянский Григорий Никановича — 1918 шера 11 августа цIерахча типографе директора.

Прядко Владимир Григорьевича — «Комсомольское племя» яхача газета редактора.

Ракита Николай Петровича — «Грозненский рабочий» яхача газета рабкора.

Самойлов Александр Михайловича — «Грозненский рабочий» яхача газета литературни болхлочоа.

Саракаев Султан Азисовича — Гудермесски производственни территориальни совхозно-колхозни управлене «ЦIе байракх» яхача районий юкъарча газета редактора заместитела.

Семигорелов Николай Антоновича — Наурски производственни территориальни совхозно-колхозни управлене «Терская правда» яхача районий юкъарча газета редактора заместитела.

Сорокина Галина Ивановнайна — Наурски района Ленина цIерахча колхоза «Животновод» яхача пенгазета редактора.

Сорокко Петр Ефимовича — Грозненски телевидене студе воккхагIа волча редактора.

Смирнова Людмила Анатольевнайна — «Грозненский рабочий» яхача издательства типографе линотипистканa.

Смолер Яков Михайловича — 1918 шера 11 августа цIерахча типографе наборни цеха мастера.

Солодовников Григорий Федоровича — «Грозненский рабочий» яхача издательства типографе воккхагIа волча переплетчика.

Тебоев Iабазбика Тухана — Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета радиовещанеи телевиденеи комитета воккхагIа волча редактора.

Тимофеев Кирилл Федоровича — «Красный молот» завода «Машиностроитель» яхача дуккха тираж йолча газета бехктокхамерча секретара.

Хамзаев Майрбека Iабдулийна — «Ленинан некъ» яхача газета рабкора.

Холомкин Василий Николаевича — 1918 шера 11 августа цIерахча типографе печатника.

Чалаев Асхьаба Билала — Нохч-ГIалгIай книжни издательства директора.

Шагаев Евгений Васильевича — Грозненски района «1 Мая» цIерахча колхоза «За урожай» яхача пенгазета редактора.

Шамилев Дауда Андарбека — Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета радиовещанеи телевиденеи комитета председатела заместитела.

Шанин Владимир Федоровича — Гудермесски производственни территориальни совхозно-колхозни управлене «ЦIе байракх» яхача районий юкъарча газета редактора.

Юхненко Вячеслав Васильевича — «На службе народа» яхача газета бехктокхамерча секретара.

Якубов Илья Аврумовича — «Грозненский рабочий» яхача издательства директора.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель И. АЛМАЗОВ.
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь М. КОМАРОВ.

г. Грозный, 1962 шу, 3 май.

Новкъостал ду оаха

Кастта шу дуз «Ленинское знамя» яхача городской газета редакце штате йоаца промышленно-транспортни отдел вIашагIъелла. Эггара хьалха редакце болхлошка тхоай заседани хилча оаха цига йийцар тхоай балха план, декхараш белгалдир, хIаранена де дезар тIадиллар. Штате йоацача отдела хIара член промышленноста болхло, специалист ва. Цу отдела заведующи вола со КПСС горкома промышленни отдела инструктор ва, Чамоков Мос Измайлович — «Малгобекнефта» НПУ инженер, Мамедов Якуб Ганеевич — «Малгобекнефта» III-ча мехкдаьтта промыслови управлене заведующи, Дзобиев Роман Харитонович — «Малгобекнефта» НПУ керттера механик, Демяхин Алексей Тимофеевич — скважинашта капитальни ремонт еча цеха бурильщик. Цул совгIа, хьалхагIа а газета тIа яздеш, из гIулакх дукха дезаш вар тхох хIаравар.

Каст-каста предприятешка а хулаш, оаха сихха редакцега хоам бора мехкдаьтта даккхара техникеи технологии толхаяь моттиг нийсъелча, скважинашка проверка яь гучадаьнначох, кхыдарех. Уж тайпа материалаш «рабкоровски посто хоам бу» яхача рубрикана кIал телар. Цу тайпарча материалашта кIал массаза а хилацар штате йоацача тха отдела члена кулг.

Штате йоацача отдело ше 4 рейд яьй. Хьалхара рейд города домоуправленешта йир оаха. Рейд е езаш бахьан эттар коммунальни квартирашта ремонт во ю, хих пайда ийбарах боагIа мах харцахьа боах, яхаш, кхыдола кхоачамбоацараш дувцаш редакцега дуккха хоамаш хилар. Рейда материалаш газета тIа кепа теха араяьнначул тIехьагIа, цу тIа дийцача кхоачамбоацарех сихха хоам бир жилищно-коммунальни контора начальник волча нов. Ступникага.

«Торговле хьакъехьа дувцаргда вай» аьнна керте даьча йоазонна кIал кепа техар «Малгобекнефта» НПУ ОРС-а тикашта яь рейд. Ерригача тикаштеи столовештеи цхьан дийнахьа рейд чакхъяккхар духьа цига дакъа лоацаш 30 саг хилар. КхоалагIа рейд йир оаха гIишлошъеча организацешка. ХIаьта тIеххьара 4-гIа рейд йир 1962 шера февраль бетта. «ТIехьабусараш хила йиш яц» яхаш яр бурув деттача конторай балхах лаьца язъяь материал. Укхаза, бурув деттача бригадай дикача балхаща цхьана дар кхоачамбоацараш — балха тIа авареш хулар. Цу материалашка хьежжа тоабир болх.

Цул совгIа, штате йоацача тха отдела болхлоша дуккха статьяш язъяьй производстве хьалха латтарех, дикагIа йолча бригадай коллективаех, дакъа лаьцад КПСС Программаи Уставеи проекташ ювцача, хIаьта тIехьагIа редакцега ахийтай КПСС XXII-ча съезда решенеш кхоачаш мишта ю хойташ йола материалаш. Уж ерригa материалаш редакце лоадама тоа ца еш, кепа етташ арайийннай.

Балха опыт дIа-юха эцар санна йола темаш а ювц оаха. Штате йоацача отдела член нов. Дзобиев кубански буровикаш болча хиннав, хIаьта ше цигара цIавеча цо газета тIа язйир скважинаш йоахача хана авареш йоацаш цар беча балха опыт, царгара гучадаьнна керда хIамаш дийцар.

Цхьабакъда, «Ленинское знамя» яхача газета редакце штате йоацача отдела балхаца кхоачамбоацараш а да.

Бакъахьа хургдар, нагахьа санна штате йоацача отдела берригa болхлой бетта цкъа мукъагIа гул а беш, газета редакце тхоца семинараш йоре. Эггара харцахьара дар да оаха гучадаьха кхоачамбоацараш массаза а сихха дIадоахаш ца хилар.

Тахан, «Правда» 50 шу дуза ди белгалдоаккхача хана, оаха, «Ленинское знамя» яхача газета рабкораша, дош лу кхы а дикагIа болх бе а газет кхы а дикагIа хилийтара тхоай деррига низаш тIадахийта а.

Н. ДЬЯЧКОВ,
гор. МагIалбикерча «Ленинское знамя» яхача газета редакце штате йоацача отдела заведующи.

Кепа йоазон денна хетаяь выставка

Нохч-ГIалгIай республикански Чехова цIерахча библиотекои книжни издательстваи цхьана кийчъяьй кепа йоазон денна хетаяь «Коммунизм хьалъяр духьа лоаттабеча къовсамера парте низ бола герз» яхача темах йола выставка.

Выставка я халкъа творчества ЦIен выставочни зале. 1962 шера 4-ча мая хьайийла выставка 7-ча мая кхаччалца хургья.

Выставка хьалхарча разделе я «Правда» эггара хьалха вIашагIдоллар а цун истори а дувцаш йола материалаш.

ШоллагIча разделе хьахьокх Нохч-ГIалгIай книжни издательства 1959—1962 шерашка арахийца литература.

КхоалагIча разделе гулдаьд республике ара мел хецача альманахийи, районни а многотиражни а газетийи цхьацца экземпляр.

Выставка йиъалагIча разделе хьахьокхаш я вай книжни издательства арахийца республикерча промышленностеи юрта боахамеи хьалхле лелаерий опыт ювцаш йола плакатни продукци.

М. ДИДИГОВА,
Чехова цIерахча республикански библиотека библиограф.

МАШАРЕИ КЪАХЬЕГАМЕИ ЦIЕЙ

ЦХЬОАЛАГIА МАЙ ДЕЗДАР

Москва, ЦIе майдане

1962 шера Москве ЦхьоалагIа май дездар. Къахьегамхой чикалий демонстраци.

Сурта тIа: ЦIеча майдане демонстрантий колоннашта юкъе.

В. Егорова сурт.

ТАСС фотохроника.

Вай Даьхен столица — Москва. ЦIе майдане. Трибунаш тIа — столицера цIи хезза гIорбаьнна нах, дуккхача городашкареи мехкашкареи хьаьший.

Партеи правительстваи кулгалхой новкъостий Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, Ф. Р. Козлов, А. Н. Косыгин, О. В. Куусинен, А. И. Микоян, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, Н. С. Хрущев, Н. М. Шверник, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, Л. Ф. Ильичев, Б. Н. Пономарев, А. Н. Шелепин Мавзолея центральни трибуна тIа гучабаьннача хана Iалаьмате чIоагIа тIоараш техар майдане.

Мавзолея аьттехьарча оагIон тIа ба гIорбаьнна военачальникаш — Советски Союза маршалаш, бIуна тайпай маршалаш. Советски Эскареи ТIема-Форда Флотеи адмиралаши инаралаши. Царца ва лаотянски халкъа къаман турпал, Лаоса лакхехьарча тIема совета председатель инарал Конг Ле.

ЦхьоалагIча мая парада кийчбенна бIу чIоагIа нийс а бенна, бегIача санна латт майдан тIа.

Советски паччахьалкхен керттерча сахьата дошо гебагIаша нийсса 10 сахьат хьахьокх. Куранташа гургал тох. Цу сахьате Спасски башне наIарех хьаарайоал йийла дото бос бола машин. СССР оборона Министр, Советски Союза Маршал Р. Я. Малиновский парад тIаэца вода. Исторически музея цIеношкара тайжжа цунна духьал йоагIа парада командующи — Советски Союза Маршал Н. И. Крылов тIавагIаш йола из санна машин.

«ВIашагIкхетара марш» лакхарца полководцашка моаршал хоатт оркестро.

Парада нийсбаь дIаоттабаьча бIуна тIа а водаш чакхвала воалу оборона Министр. Цо ЦхьоалагIча мая цIейца даькъал дувц доакъош. ГIоза «ура» чакхдоал майдан тIа гIолла.

В. И. Ленина Мавзолея трибуна тIа хьалтIавоал Советски Союза Маршал Р. Я. Малиновский.

Эттача сатема юккъе гIолла фанфарни сигнал хул «Массане ладувгIа!»

Оборона Министра къамаьл ду.

* * *

ЦIейна салют луш залпах техача йоккхийча топий таташ доал майдан тIа. Дог гIоздоаккхаш лекх Советски Союза Гимн. Массе миIинге кхоач эзарнеша яха «ура».

Парада традиционни ала йиш йола дакъа массаза а чIоагIа дегаш гIоздоахаш хул. Iалаьмате дика Iомабалар, строя шаьрал, ког ловзара тIехдика боарам хьахьокх тIема академешеи училищашеи.

ЦIе зигаш а лувцаш яь баьде мундираш ювхаш болча эггара зIамагIа бараша — Суворовски тIема-музыкальни училища воспитанникаша фатай таташца хьаелл парад. Царел тIехьа чIоагIача батальонни колонашца боагIа кхоъ орден лелаеча М. В. Фрунзе цIерахча Академе — Советски Эскара полководцаш кийчбеча пхьоаллен воспитанникаш. Советски Союза Турпалий пхи бIаь дошо седкъа ба академе воспитанникий ноакхош тIа лепаш.

Мавзолея трибуна хьалхашка гIолла геттара нийса ког лувзаш тIехбоал В. И. Ленина цIерахча ТIема-политически академе деша багIараш. Нийсача мугIарех болх бIуна юкъе марксизма-ленинизма идеяш кхухьаш бола тIема специалисташ.

ТIема дешара заведенеех эггара къаьнагIчарех цаI я Ф. Э. Дзержинске цIерах йола артиллерийски инженерни академи. Iалаьмате нийсача строях майдан тIа гIолла тIехбоал герзашцарча тIема говзанчаш.

Бронетанкови бIуна Ленина орден лелаеча ТIема академе батальонаш параде йолхача керте латт бронетанкови бIуна керттера маршал П. А. Ротмистров.

Трибунашта хьалхашка гIолла чIоагIа нийса ког ловзаш тIехбоал В. В. Куйбышева цIерахча ТIема-инженерни академе деша багIараш.

ТIема инженерашта тIеххьа тIехьа йоагIа химически лоравалара Академи, хIаьта тIаккха авиационни марш хоз майдан тIа.

ТIема-фецарча академе байракха кIал геттара нийса гIа боаккхаш вода кхо полковник, Советски Союза кхо Турпал — Петров, Елецких, Мирович. Сигал бесса петлицаш а йоахкаш, ноакхош тIа тIема орденаш а йоахкаш бола уж беррига нах моллагIа долча деношка, лакхе болхача хана эша барзкъаш тIа а дийхе, эггара толашагIа йолча самолетий штурвалашка хувж.

Феца шерш гIоръяьннача Жуковске цIерахча ТIема-инженерни авиационни академе — масса ткъам болча вай авиаце инженерни кадраш кийчъеча пхьоаллен байракх. ХIанз академе деша багIа турпалаш-космонавташ Юрий Гагарини Герман Титови.

Фордахой Iаьдалах гIа а боаккхаш, кIай-сигал бессарча байракхаца боагIа фордахой — 1701-ча шера йиллача, М. В. Фрунзе цIерахча Ленинградски лакхерча тIема-форда училище деша багIараш.

Юха а цIе погонаш. Болх РСФСР Лакхехьарча Совета цIерахча Московски Краснознаменни лакхерча юкъарча бIуна училища курсанташ. Кхы тIех хила йиш йоацаш да цар строевой Iомабалар. Сий долаш я цу училища традицеш, цун сийлен курсантий списка тIа я Владимир Ильич Ленина, М. И. Калинина, М. В. Фрунзе, Эрнст Тельмана цIераш.

ТIехбоал вай доазоний саькха хьахой — пограничн училища воспитанникаш.

Парада цу даькъе тIеххьара боагIа суворовцаши нахимовцаши.

КIеззига мара ха яккханзар ЦIеча майдано йоассаенна. Исторически музеягара чIоагIа таташ а деш хьайолаеннача машинашта моттиг мукъа а йоалийташ, ГУМ-ана гаргагIа дIаяхар вIашагIкхийтта оркестр.

Йолаелар техника парад.

Торжественни марше я М. И. Калинина цIерах йола гвардейски Тамански дивизи. Низ болча колонашца тIехйоал бронетранспортераш-амфибеш, реактивни установкаш.

ЦIеча майдан тIарча парадашка шерагара шерага низ болашагIа хьахьокх «сигаларча» бIуна кхы цхьаькха тайпа а — фецара десантни доакъош. «Ткъамаш дола гIашлой» оал царех.

Йийлача машинаца-вездеходаца йоагIа байракх йола группа. Цун борта тIа я эмблема — йийла парашюти йолхаш самолеташи. Эггара езагIа йолча тIема сийленца — даькъа байракхаца хила тешам бенна дикагIа бола тIемахой ба машина тIа.

ХIара секунда массаза йоал чIоагIагIа хул моторий таташ. ЧIоагIа сома да хIанз уж таташ. Майдан тIа гIолла тIехйоал Кантимировски дивизе танкай бронированни когорташ. Уж лехкаш болча механикаша хьахьокх шоай Iалаьмате йоккха говзал.

Танкаш тIехъяьлча артиллери йоагIа. Йоккхийча топий калибр хIара секунда совъювл.

Парад дIахо хьо ракетни бIуно. Вай Iилмахойи инженерийи хьаькъало хьаяьча, болхлой дошоча кулгаша вIашагIъеххача цу ракеташа лорабу советски наьха маьрша къахьегам. Ийшача хана уж кийча я агрессора бIайха корта шелбе.

Хьахоз иллешца декача геза тIеххьара зовне аккордаш. Хозача барзкъашца кийчъеннача вIашагIкхийттача оркестраца чакхйоал тIема парад.

ДIадолалу цIейна спортивни дакъа.

Массе тайпа бос болаш, фаьлгашца бувцаш санна хоза кIувс цхьа бIаргагуш доацача кулго кремлевски пенашта юхе Iобиллача санна хеталу. Говзача волшебникана ло-ловча тайпара хувцалуш санна хеталу цу кIувса сурташ. Гой геттара тоаяле сирень яхача зизай Iалаьмате йоккха беш отт майдан тIа. Цхьа секунд яьлча, дIайхача бIаьстан феца, массе миIинге кхоачаш, форд санна шерштаи латт дошо бос бола кIа. Майдана центре яржаш латт Iалаьмате йоккха дийна ваза. Тамашне цхьан бартагIа, атта кхоачашъю чоалхане фигураш кагийча нахеи мехкарашеи. ГIозъяьннача трибунаш тIара цхьатарра чIоагIа тIоараш детт спортсменашта.

— Коммунистически партена сийле, сийле, сийле! — цIогIа латт Кремлена тIехь. Эзарней багара доагIа «ура» лел ЦIеча майдане. Цхьан тайна вIашагIъув парада доакъашхошеи зрителашеи детташ дола тIоараш.

ЦIаьхха ГУМ йолча оагIорахьара кIай ткъамаш долча кхокхарчий Iул гIеттача санна хеталу. ЧIоагIа нийсденна латтача физкультурникий мугIараш та юккъе гIолла духхьала Мавзолеяна тIадода из. ХIанззе а трибуна тIа гучалелх йиIигий кIай кофташи кIаьнкий кIай кочамаши, къонача москвичаша зизай букеташ лу партеи правительстваи кулгалхошта.

ЦIеча майдан тIа боал Москвера къахьегамхой. Демонстранташка да Маркса, Энгельса, Ленина, партеи правительстваи кулгалхой портреташ, социалистически яхье хьалха латтарий портреташ. Сталевараши машиностроителаши, конструктораши исследователаши, кIадашдераши гIишлошъераши — сийле яьккха болхлой Москва йода.

БIаьстан хишта тара ух демонстрантий колоннаш. Алхха нахах хьалйикъа ца Iеш, Iалаьмате боккха форд санна дукхача тIемеи къахьегамеи орденаш йоахкача байракхаша, лозунгаша, транспоранташа а хьалйикъа я майдане.

Миллионал дукхагIа москвичаш ба коммунистически къахьегама тIа яхь лелаеш. Валови продукци арахецара а лоархIамера дукхагIа йола изделеш яра а биъ бетта план ханал хьалха, 28-ча апреле, кхоачашъяьй Москвас. Цо гIад дуг! Цо дегаш гIоздоах!

Сийле йолаш дика къахьийгад московски гIишлошъераша. Кердача толамашца накъа баьхкаб уж ЦхьоалагIча мая.

Никита Сергеевич Хрущева, партеи правительстваи кулгалхоша дег тIара, безаме моаршалаш хет москвичашка. Цу моаршалашта жоп луш, Iалаьмате чIоагIа тIоараш детт Коммунистически парте, Советски правительства, КПСС ленински ЦК сийна.

Дезача ден сакъердамах, гIадбахарах, гIозалах диза зов доал ЦIеча майдан тIа. Массаза а санна хIара колона керте латт дикагIйола коллектив.

Ма йоккха курал я-кх демонстрантий юхьмараш тIа. Шийн халкъ бахьанце, шийн мохк бахьанце, сийлахь-йоккхий идеалаши лаккхара моральни принципаши йолаш вола керда саг хьалкхевар шийна карагIдаьннача хIамаех лархIа а доагIаш керттера цаI лоархIаш йола хьамсара парти бахьанце я из курал.

ТIа-тIа къахьегамхой керда отрядаш тIаювл майдан тIа. Майски колоннашка вайна бIаргагу Iаьржача металлурге Центральни Iилма-тохкама института Iилмахой, бIаргагу ЦхьоалагIча сахьатий заводера, чIоагIача сплавай комбинатера, «Каучукера», малолитражни автомобилий заводера, «Большевик» яхача фабрикера нах. Цар а уж санна дикагIа йолча кхыча а предприятей коллективашта РСФСР Министрий Советеи ВЦСПС-еи карара кара тела ЦIе байракхаш хьожаяьй ЦхьоалагIа май хьахилалехьа хьалхха. Колоннашта тIехь лаккха урагIъяха я яхье котбаьннараштa тийнна цIе байракхаш.

ВIалла боарам боацаш доазол ара а яьле ярж ЦIе майдане халкъий цIей эттача деношка. Радиоси телевиденеи цхьана беча балхо деш да из тамаш йола хIама. Тайп-тайпара бос бола доккха хий санна, майдан тIа нах лелача юкъагIа, ГУМ-а цIеношка духхьала цу гIулакхa йиллача радиостуде гIолла берригача мехка дIахозийташ яр цу дийнахьарча событей хьакъехьара репортаж. Эфире гIолла хозаш дар вошал долча республикай къахьегама рапорташ а, доазол дехьарча доттагIаша советски халкъага хетта моаршалаш а, планета пхе континентах хIаране тIара деш дола хоамаш а. Цу сахьаташка московски талгIен тIара хьахозар Фидель Кастро лер а, эггара хьалха пролетарски маевка хиннача городера Чикагора репортаж а, «Дружба» яха нефтепровод йиллар перекличка а, цIей даькъал дувцаш цIенача дега тIара Юрий Гагарина ду къамаьл а.

Алхха хеза ца Iеш, бIарга а яйра Москва миллионаш болча телезрителашта. Берлини Прагеи, Варшавеи Будапешти хIанз-м ЦIеча майдан тIара алхха телевизионни передачаш ья а Iензар — СССР Центральни телевидене ЦхьоалагIча мая репортаже дакъа лоацаш хилар вошал долча социалистически мехкий столицаш а.

1962 шера Москве ЦхьоалагIа май дездар. Московски гарнизона тIемахой парад ЦIеча майдане.
В. Савостьянова сурт. ТАСС фотохроника.

Адамий бIаьстан цIей дезду Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхоша

Адамий бIаьстен ЦIей — ЦхьоалагIа май къаьстта белгалдаьнна, шийерригача бIаьстен хозаленца дера укх шера. Iуррехьа хоза кийчъяьча улицашка иллещца, цIеча байракхащца, массаза санна, Дунен халкъашта юкъера барт-цхьоагIон ди дезде арабаьлар Грознера къахьегамхой. Сийрдача уйлащца, турпалий гIулакхащца накъа баьхкаб уж Коммунистически ткъаьшерен хьалхарча Майна.

10 сахьат даьлча Революце проспекта Ленина цIерахча майдан тIа баьлар демонстраце дакъа лоацараш. ЧIоагIа тоаяьяр Революце проспект. Гоннахьа Маркса, Энгельса, Ленина, иштта хьамсарча парте кулгалхой портреташ, цIе байракхаш, лозунгаш дар. Майрра гIа боаккхаш, нийсача мугIаращца чакхбаьлар Грозненски гарнизона тIемахой. Цул тIехьагIа, массаза санна, майдан тIа яьлар байракхаш яхьарий колонна. Царна юкъе бар вай гIорбаьнна мехкдаьттахой, иштта тайп-тайпарча промышленни предприятешка болх беш бола, къахьегамца шоай сий даьккха болхлой, иштта кхы дукха а.

Къонал! БIаьстен денал хозагIа, массане дегаш гIоздоахаш я из. «Коммунизм — из дунен къонал я, хIаьта из хьалъе езараш а къонабараш ба» яхача лозунгащца гучабаьлар кагирхой — Грознерча тайп-тайпарча спортивни обществай викалаш. Гуш да уж низ болаш, могаш, денал долаш болга. Иштта хила беза коммунизм хьалъе езараш. Цу гIулакха шоаш кийчлуш болга хьагойташ да цар лозунгаш. Эггара хьалха боагIа царех эггара къонагIа бараш — гороно берий спортивни школай гимнасташ. Трибуна хьалхашка сайца а сайце чоалхане упражненеш ю цар.

Цул тIехьагIа майдан тIа баьлар профессионально-технически дешара училищешка дешаш бола кхувш боагIа къона говзанчаш. КарагIдаьнна дика гIулакхаш, даьха къахьегама толамаш, дIахо де лерхIараш гойташ я цар транспоранташ. Дог гIоздоахаш да къонабарий гIулакхаш. № 2 йолча технически училища коллектив къовсам лоаттабеш я лакхача культура къахьегама цIи яккхара, № 1 йолча училища коллективо Ерригроссийски социалистически яхье кхоалагIа моттиг яьккхай. Иштта кхы а дукха хIамаш карагIдаьннад кастта вай промышленни предприятешка балха гIоргболча къонача говзанчашта. Шеко яц Даьхен сий доахаш уж хургхиларах.

...Майдан тIа йовл Грознерча школашкарча дешархой колоннаш. Бе доахкача бIаьстан зизаша санна наьха дог хьоасташ ба дешархой шоаш а. Хьамсара парти, иразе вахар хестадеш да цар лозунгаш. Советски халкъанна карагIдаьннача доккхийча гIулакхаша сийрдаяьха я дешархой уйлаш а. Цар хестабу космос караерзаяьраш, дунен халкъашта юкъера машар, доттагIал, ираз бахьан къовсам лоаттабераш. Шоай боккхагIа болча вежарий новкъа шоаш гIоргхилара тешал деш ба дешархой, цхьабакъда коммунизма коталонаш яха кийчвалара дукха деша деза. Из дика кхетаеш ба уж. № 18 йолча юкъерча школа дешархоша дахь зIамигача Ильича портрет. Транспоранта тIа яздаьд: «Деша, деша, цIаьха а деша». Из сийлен гIулакхше мишта кхоачашду хьагойт коммунизм хьалъе кийчлуш йолча къонача тIехьено.

Къаьстта дегаш гIоздоал тахан шоай кулгашца коммунизм хьалъераш майдан тIа баьлча. Ленински района къахьегамхой транспоранташа къаьгта хьагойт даьха толамаш. Района промышленносто 25 апреле кхоачашъяьй биъ бетта план.

ЧIоагIа сакъердаме я «Красный молот» яхача завода колоннашка. Тайп-тайпарча къамий халхараш ду, иллеш оал. Хьинаре къахьегаш, вежарий санна цхьа барт болаш я тайп-тайпарча къамех йола завода коллектив. Коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаеча № 7 йолча цехо ханал хьалха кхоачашъяьй биъ бетта план. КПСС XXII съезда решенеш толамца кхоачашъяра де мел доагIар дергда оаха яхаш я цар транспоранташ.

Тахан боккхача безамца хьагойт ерригача коллективаша шоашта карагIдаьннараш. Доккхий толамаш даьхад коммунистически къахьегама цIи яккхара къовсам лоаттабеш йолча ЦРМЗ коллективо, 5 бетта план 28 апреле кхоачашъяьй Грозненски консервни завода коллективо. Ханал хьалха биъ бетта план кхоачашъяьй Маслозавода, Хлебокомбината, Автотреста, Горбыткомбината, иштта кхы дукххача а коллективаша.

Юртбоахама продукташ яхареи кийчъяреи Министерство эггара хьалха йоагIа укх шера майски демонстраце. Доккхий декхараш латт цунна хьалхашка. КПСС ЦК мартовски Пленума решенеш толамца кхоачашъергья, яхаш да цун лозунгаш.

Машар, Къахьегам, ПаргIато, Нийсхо, Вошал, Ираз хестадеш йолча транспоранташца боагIа мехкдаьттаи педагогически институтий студенташ. Коммунизм хьалъеча хьинаре дакъа лаца дика кийчбалара беррига низ тIабахийта Iилма Iомадеш ба уж.

«Искусство халкъа да» яхаш лозунг а долаш боагIа республика искусства болхлой. КПСС кердача программо искусствана хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашдара доккхий балхаш деш ба уж хIанз. Хоза сурт долча кадайча халхарца майдане гIолла чакхъяьлар халхареи иллеи ансамбль. Нохч-ГIалгIайчен искусство гойташ гастролешка хиннай из кхаь бетта. Астрахане, Куйбышеве, Оренбурге, Пензе, Казане, Йошкар-Оле, Ижевске, Ленинграде, Северодвинске, Москве, иштта вай мехка кхыйолча городашка чIоагIа безаме тIаийцаб ансамбла артисташ. Тахан сийленца дезду цар ЦхьоалагIа май.

ЦаI шоллагIчул хозагIа кийчъенна йола колоннаш цахаддаш тIаух майдане. Уж ба Старопромысловски, Заводской, Октябрьски районашкара къахьегамхой. Сийленца накъа баьхкаб уж дезача цIейна. «Старогрознефта» НПУ цхьоалагIча мехкдаьтта промысла коллективо доккхий толамаш даьхад Май сийна. Промысле хIанз коммунистически къахьегама цIи лелаеш 7 бригадеи 25 ударники ва. Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоаккхача завода № 43-5 установкага ремонт ца еш 395 дийнахьа болх байтаб. Сийленца къахьийгад вай химикаша, Iилмахоша, мехкдаьтта тохкараша, иштта кхы дукххачар а.

Коммунистически ткъаь шера хьалхара ЦхьоалагIа май дездеш Грознерча къахьегамхоша цIаьхка а хьагойтар, КПСС XXII съезда решенеш толамца кхоачашъяра беррига низ тIабахийта шоаш къахьегаргдолга, хIара керда бIаьсти коммунизма кердача коталонашца белгалйоаккхаргйолга. «Даькъала хийла лаьттан тIа Машар, Къахьегам, ПаргIато, Нийсхо, Вошал, Ираз оттадеш йола коммунизм!», «Даькъала хилда чуийнна коммунизм хьалъеш доалла советски халкъ!», «Кхоачашъергья вай КПСС XXII съезда решенеш!» Майдаекаеш кхайкаду демонстранташа уж лозунгаш. Шеко яц хьамсарча парте де лаьрхIар кхоачашхургхиларах: коммунизм хьалъе лаьрхIад парте, цунна тIехьа да советски халкъ!

МАГIАЛБИК

Iуррехьа а деза ЦIей дезде арабаьлар МагIалбика района промышленноста препрnятей совхозий болхлой, колхоза къахьегамхой, гIулакхера нах, дешархой. Чкалова цIерахча майдане гулбелар уж берригаш а. Гуш дар царех хIаравар дикача къахьегама толамащца дезача цIейна накъа венилга.

Трибуна хьалхашка гIолла тIехбийлар дукха ха йоаццаш коммунистически къахьегама сийлен цIи яьккхача № 3 йолча промысла, Ленина орден лелаеча № 1 йолча промысла, КПСС горкомеи горисполкомеи ЦIе байракх лелаеча № 2 йолча промысла болхлой, кхашкара балхаш ханнахьеи дикеи чакхдахарца белгалбаьнна «Алханчуртский» совхоза, «Кавказ» колхоза къахьегамхой, иштта кхыбараш.

Дезача ЦIейна хетаяь митинг хьайийлар МагIалбика горисполкома председатела нов. Дахкильгова. Гулбеннарашка моаршал хоатташ къамаьл дир КПСС горкома хьалхарча секретара нов. Санькос. Дика къахьегаш хьайоагIа «Малгобекнефть» НПУ цхьоалагIча промысла коллектив. Дезача ЦIей сийна шоаш даьхача толамех дийцар цу промысла заведующе нов. Паука.

Тайп-тайпарча лозунгашца, плакаташца, портреташца тоаяь, кийчъяьяр районера массайола моттиг. Сакъердаме чакхдаьлар деза ЦIей МагIалбика районе.

ОРДЖОНИКИДЗЕВСКАЯ

Хоза, сакъердаме чакхдаьлар деза цIей Сунженски района центре. Района культуран ЦIен хьалхашкарча майдан тIа Iуйрийна 10 сахьат доаллаше а гулбелар юрта боахама къахьегамхой, предприятей болхлой, гIулакхера нах, дешархой. Митинг хьайийлар Сунженски райисполкома председатела нов. Доненкос. ЦIей даькъал дувцаш, гулбеннарашка моаршал хоатташ къамаьл дир КПСС Сунженски райкома хьалхарча секретара нов. Горошкос.

Дикача толамашца дезача ЦIейна накъа баьхкаб «Победа» яхача колхоза къахьегамхой. Паччахьалкхенга укх шера цхьоалагIча квартале дулх дохкара план 183 процент, шура йохкара план 117 процент, фуаш — 279 процент кхоачашъяьй цар. ХIаьта ханнахьеи дикеи дIайийнай ерригa бIаьстий юв культураш. Колхоза къахьегамхоша даьхача толамех дийцар цу колхоза партийни организаце секретара нов. Кузьмина.

Районерча 1.5 эзар комсомольца цIерах къамаьл дир ВЛКСМ Сунженски райкома секретара нов. Чунихина. Дукха ба районе юрта боахаме хьалха латташ бола кагирхой. Царех ба цIи хеза доярка Дерябина, хьажкIаш лелаер Золотарев, иштта кхыбараш.

ЧIоагIа дездир Сунженски района къахьегамхоша 1-гIа Май.

Грозне ЦхьоалагIа май дездеча хана.
СУРТА ТIА: дешархой колонна. И. ПЛИЕВА сурт.

Сакъердаме чакхдаьлар Ачхой-Мартана районе ЦхьоалагIа май дезделга.
СУРТА ТIА: района къахьегамхой демонстраци. П. КАТАКОВА сурт.

Радио денга

Коммунистически кхетам балара лоархIаме средство

Укх шера 7-ча мае радио араьккха 67 шу дизара Ди дездергда дерригача советски халкъо.

Вай мехка чIоагIа яьржай радио, хIаьта укх тIеххьарча шерашка шерра яржаш латт телевидени а. Къаьстта лоархIамера моттиг дIалоац радиоси телевиденеи Iилман, культура, экономикаи техникаи даькъе, городашкарчеи юрташкарчеи къахьегамхой вахаре.

ХIара денна вай мехкара а доазол дехьарча мехкашкара а керда хоамаш, партеи правительстваи лоархIам бола документаш хьадовзийт цар.

Дика тоабаьб шоай болх моттигерча радиои телевиденеи болхлоша. ГIалгIай, нохчий, эрсий меттала КПСС XXII съезда решенеш дIакхайкаеш пропаганда болх дика лелабу. КПСС ЦК январски Пленум хинначул тIехьагIа юрта боахама хьакъехьара передачаш шозза дукхагIа ю. ТIехь-тIехьагIа микрофона хьалхашка дукхагIа къамаьлаш ду хьажкIаш, свекла, комсаш лелаераша, дояркаша, свинаркаща, жа Iуша.

Дикка тоаяьй радиовещане редакцеша передачаш. Къаьстта пайданегIа а дикагIа а лоархIаш передачай форма я хьалха латтарий опыт ювцаш йола радиошкола. Цига шоай балха опыт ювцаш къамаьлаш ду цIи хезача хьайбаш леладераша, ялат дика хьувкъийтача къахьегамхоша.

Халкъашта юкъера доттагIал чIоагIдара, дIаяхача замах юхедиса во гIулакхаш дIадахара, иштта кхыдолча гIулакхий хьакъехьара передачаш хьалхагIа яьчул дукха дукхагIа ю радиоцеи телевиденецеи. «Хьалхле лелаерий опыт — наха юкъе» яха телевизионни передачаш ю, киноочеркаш хьахьокх. ХIара бетта «Шоана, кхалнахI», «УнахцIено», «Iилманцареи техникацареи кердадараш», «Къона ленинец» яха, иштта кхыдола журналаш арахец. Телестуде хьокхача передачай плана юкъе дикка моттиг дIалоац музыкальнии берийи передачаша, кинофильмаша. Дукххача йоккхача предприятешка, колхозашка, дешара заведенешка, иштта кхыйолча учрежденешка рабкоровски посташ вIашагIъехкай. Цар чIоагIа новкъостал ду «тIеххьара хоамаш» яха передачаш кийчъеча.

Шерра яьржай общественни хьисапах еш йола радиопередачаш. Къаьстта дика вIаштIехьбаьккхаб из болх КПСС XXII съезд хинначул тIехьагIа.

КхоалагIа шу доладеннад Курчалой районе радиогазет арадувла. Общественни хьисапах радиовещане болх вIаштIехьбаккхара дика опыт Iоаяьй Первомайски, Гудермесски, Урус-Мартана районашка.

Бахача наха юкъе агитационно-массови болх, районе хулаш дола кердадараш, иштта кхыйола материалаш дIайоаржаю партийни организацеша моттигерча радиоца.

1961 шера 14 эзари 700, хIаьта укх шера хIанзале 6 эзарнел совгIа письмош кхаьчад комитете къахьегамхошкара. Шоаш кхухьийтача письмош тIа цар дувц мехкдаьттахоша, химикаша, юрта боахама къахьегамхоша даьха толамаш, предприятешка, колхозашка, совхозашка нийслу кхоачамбоацараш. ЧIоагIа новкъостал ду цу гIулакхо сатирически кагирхойи радиожурналаш кийчдара.

Дикка дегIаенай вай Нохч-ГIалгIайчене радиои телевиденеи. 35 шу хьалха Грозне эггара хьалха радиопередачаш е йолаеннача хана городашкеи юрташкеи цхьа бIаь гаргга радиоточка мара бацар. ХIанз 83 эзар я уж. ХIаьта республике 63 эзар гаргга радиоприемникаши телевизораши я болх беш. Дукха болх баьб Нохч-ГIалгIайчен лоамарча районашка радио юллаш. Духхьал дIадахача 1961 шера лоамарча 12 юрта радио чуйиллай.

Доккхий декхараш да радиовещаненеи телевиденеи хьалхашка латтараш. Уж декхараш кхоачашдара чIоаггIа бувзам лелабе беза цар халкъа вахарца беча балхаца.

Керттера декхар да КПСС XXII съезда решенеш цахаддаш дIакхайкаяр, парте Программа кхоачашъяра нах тIахьехар. Керда Программа хIара къахьегамхочо дIакхетаергйолча тайпара лелае еза цох йола пропаганда. Шерра йоаржае еза КПСС ЦК мартовски Пленума материалаш а. Парте дерригача халкъо керттера лоархIаш гIулакх да юрта боахам дегIабоалабар. Цунна пропаганда лелае еза радиовещанеи телевиденеи.

Халкъа политически, культурни, эстетически кхетам балара йоккхий торонаш я радиогеи телевиденегеи. Цудухьа дIахо йодача хана кхоачамбоацараш дIа а доахаш радиовещанеи телевиденеи идейнии художественнии боарам лакхбара къахьегаш ба хIанз Нохч-ГIалгIай радиовещанеи телевиденеи комитета болхлой.

С. ЛАГУТИН,
Нохч-ГIалгIай АССР радиовещанеи телевиденеи комитета председатель.

Сакъердаме хургья парке

Дика кийчъеннай укх бIаьстанга С. М. Кирова цIерах культураи салаIареи парк.

Дукха сакъердамера гIулакхаш вIаштIехьдаьхад цига. Балхах мукъабаьннача хана грозненцаша шоашта хеттача тайпара салоIаргдолаш лувча бассейн, лодкаш хехка Iам кийчбаьб, тайп-тайпара атракционаш вIаштIехьъяьхай. Паркерча дешара павильоне тайп-тайпара керда газеташи журналаши, кинолекторе хьагойташ документальни фильмаши хургда.

КПСС XXII исторически съезда решенеш кхоачашъяра вай республикерча къахьегамхоша тIаийца социалистически декхараш хьагойташ а вахарца бувзам болаш а лелабу гойтара агитаце болх. ЛаьрххIа кийчъяьча стендаша хьайовзийт Грозне хьалхле лелаю промышленни предприятеш, коммунистически къахьегама коллективаши ударникаши, из сийлен цIи яккхара хIанз къовсам лоаттабераш.

Нохч-ГIалгIайчене хьалъеш латтача гIишлоний, дIаяха грозненски пролетариата турпалера ха, вай республике дахача халкъашта юкъера доттагIал хьахьокхаш панно оттаяьй парке.

Ахканарча сезона дика кийчдаьд Зелени театр, спортивни площадкаш. Хоза кийчъяьй настольни ловзара моттигаш а.

Сакъердаме чакхъяккха лаьрхIад укх шера концертни сезон а. Зелени театра сцена тIа концерташ увттадергда Уральски халкъа хоро, Армянски ССР пачхьалкхен иллейи халхарийи ансамблю, Азербайджанскии Белорусскии республикашкарча эстрадни оркестраша.

Т. УЖАХОВА.

КОНГО. Боламбемба яхача острове гонахьа чIоаггIа ха а долаш чувоалл Антуан Гизенга. Воча ваьннав из. Цунна лор вайтац, нана, сесаг, бераш тIадитац, дIа-юха каьхат дахьийта бокъо лац.

«Сога дика хьал да яхаш дувца хабараш, — аьлар Антуан Гизенга ше волча бахача корреспонденташка, — цIена харцо я. Дика хьал мишта хул яь суд а, еш следстви а йоацаш, бахьан малагIа да а ца ховш, арахьарча дуненах къаьста йолча острове а вихьа Iокхессача сагага?» «...Цу тайпара сайца леладу гIулакхаш бокъо йоацаш низ белга, демократически бокъонаши парламентски иммунитети телхаелга лоархI аз».

АП—ТАСС сурт (Сурт хьаийцад фототелеграфаца).

Фидель Кастро моаршала послани

МОСКВА, 1-гIа май. (ТАСС). Куба Республика премьер-министра, Куба вIашагIкхийттача революционни организацей Къаман кулгален хьалхарча секретара Фидель Кастро ЦхьоалагIча майца Советски Союза къахьегамхой даькъал бувцаш моаршала послани яйтай Московски радиои телевиденеи гIолла. Послане тIа йоах:

— ЦхьоалагIча мая цIей дездеча дийнахьа Куба халкъа цIерах оаха моаршал хоатт Советски Союза берригача къахьегамхошка, хIаьта мукъаленга бода никъ эггара хьалха адамашта хьабийлача, эггара хьалха социализм хьалъяьча, эггара хьалха коммунистически общество хьалъяра наькъ тIа эттача мехкарча къахьегамхой гIулакхаша тхоаш гIоздаьхалга дIа а кхайкаду оаха.

Цхьабакъда, цул совнагIа, тха дIаала безам ба тхоай догуйла Советски Союза къахьегамхоща хилар, цар хамбеш а царна оалача баркалах дегаш хьалдиза а тхоаш хилар, тха из дIаала безам ба кхы цхьаькха хIама бахьан долаш а — тхона хов, империалистически агресси йолча хана советски халкъо мел дукха хIама дир тхона гIо дара, мел дукха новкъостал кхаьчар тха халкъага советски къахьегамхошкара.

Тхоаш из ховш хиларах, Советски Союза къахьегама халкъа Iалаьмате чIоагIа хамбеш тхоаш хиларах, — алхха цудухьа дохьийт оаха цунга ЦхьоалагIча мая дийнахьа, эггара кхоачарагIарча вешийга санна, тхоай эггара дIайхагIа дола моаршал.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

КОТАЛОН ДЕНГА

Сийлахь-йоккха котало

Н. ПАВЛЕНКО,
инарал-майор.

Фашистски Германена духьалара советски халкъа Сийлахь-боккха Даьхен тIом йистебаьлар 17 шу хьалхагIа 1945-ча шера 9-ча мае. Коталонца Советски Эскар Берлине чудахарца, гитлеровски клика викалаша цхьаккха а оговорка йоацаш капитуляцена кулгаш яздарца чакхбаьлар чIоаггIа цIий мохкадеш дукххача хана лаьтта къовсам.

Ховча тайпара, вай пачхаьалкхенна чIоаггIа толам боацача хьалашка дIаболабелар тIом. ТIема техникаца дика Iалашъяь, йоккха опыт йола 190 дивизи цкъаьннахьа тIаяьржар вай Даьхенна. ЧIоаггIа къонахчали денали доллаше а хьалхарча хана моастагIа юхатоха ца могаш, ший лаьттан хIара чIегилг бахьан долаш турпале къовсам а лоаттабеш гаьнна тIехьашка дала дезаш хилар Советски Эскар.

ТIом болабеннача хьалхарча хана вай эшар хилар дукхагIа долча даькъе, пачхаьалкхени тIемеи лоархIамегIа долча дешашта ше цхьаь решенеш еш хиннача Сталина мохк тIема оборонана кийчбара даькъе дукха цIенхаштtара гIалаташ дар бахьан долаш.

Цхьабакъда, вай бIуна гIойле йоацаш хьал этта дале а, тIема коталонашца дукххача мехкашка гIолла чакхбаьннача фашистски захватчикашта цу сахьате ходелар, тIемашка деналах чIоагIъеннача Коммунистически парте хьалхленца Советски Эскарои дерригача советски халкъои еш йола духьале низ болаш хилар.

Москвена юхе Советски Эскаро котало яьккхача хувцаделар тIема гIулакхаш. Укхаза, немецки эскар дунен шоллагIча тIем тIа эггара хьалха чIоаггIа ийшар. Гитлеровски эскар эшаде йиш яц яха фашистски пропагандистски миф хьаэца хIама ца дусаш дIаяьлар, молниеносни тIема план ехар.

Советски Эскара коталонаш йоахилга Iалашдара доккха новкъостал дир вай мехкарча берригача къахьегамхоша. Советски наха Коммунистически парте хьалхленца, лоаццача хана, вай мехках цхьоагIо йола тIема лагерь йир. ТIом болабеннача хьалхарча денношка а тIема эшшача тайпара эргабаккха болабаь халкъа боахам цу гIулакха кийчбенна баьлар 1942 шу юкъекхаьчача ханна. Социалистически индустре беррига низ, юрта боахама еррига ресурсаш, Iилманеи техниканеи карагI мел даьннараш, советски наьха беррига къахьегам цхьан хIаманна тIаберзабаь бар — моастагIа эшавара.

Ший йоккха тIема индустри а ерригача Европа яраш хIана яц аьнна экономически ресурсаш а карайолча Германечул дукхагIа герз арахецар советски предприятеша 1942 шу чакхдоалача хана.

1942—1943-ча шерашка, Iай, Волгана йисте советски бIуно сийлахь-йоккха котало яьккхача овлангара хувцадала доладелар дунен шоллагIча тIема беррига гIулакхаш. Цу тIем тIа йохайир моастагIчун 32 дивизи, 3 бригада, хIаьта 16 дивизена чIоаггIа зенаш хилар. Сталинграде гитлеровцаш бохабаро вай эскара торо елар советско-германски ерригача фронташка наступлени йоаржае.

Курскана юхе вай котало яьккхача дIадоладир советски бIуна цIаккха а ца социйташ йоккхий наступленеш елга. Удараш цхьаннена тIеххьа-тIехьа шоллагIа яраш йора. Цун нахаи техниканеи доккхий зенаш а хулаш хадданза эша доладелар фашистски эскар.

Антигитлеровски коалицецарча дукхача халкъаша дакъа лаьцар фашистски Германена духьаларча къовсаме. Цхьабакъда, дунен шоллагIча тIема керттера хало ший белажаш тIа чакхъяьккхар советски халкъо. ТIом латтача ерригача хана советско-германски фронте хиланза далацар фашистски блока керттера низаши средстваши. Бокъонца ала йиш йолаш да, Советски Союз йоацаш фашистски бIу бохалургбацар аьнна.

Сийлахь-боккха Даьхен тIом болча хана вай халкъо къовсам лоаттабаьб нийсхои сий дола гIулакхаши бахьан долаш. Цу тIем тIа цIаккха а йицлургйоацаш сийле яьккхай советски наха. Вай турпалерна тIемахоша цIаккха а йовргйоацаш сийле яьккхай шоай сийлахь-йоккхача Даьхен. МоастагIий эскаро дIалаьцача моттигашка латаш хиннача денал долча партизанаша, подпольщикаша моастагIа эшавара доккха новкъостал даьд.

Советски Союз фашистски Германел котъяларо къаьгга тешал ду социализм капитализмала котъяланза ярг ца хилара. Из да, ший исторически ха яьккха яьннача къаьнача общественни строя — капитализма когаметта йода керда, прогрессивни общественни строй котъялар.

XXII-ча съезде коммунистически парте дерригача адамашта хьалхашка торжественно дIакхайкадаьд ший арахьарча политика керттера декхар дунен тIом ца хилийтарал совгIа хIанзара поколени яхача ханне а общества вахара юкъера цIаккха а хургбоацаш тIом дIабаккхар хилар. Из сийлахь-доккха гуманни декхар да.

Цхьабакъда, империалистически пачхаьалкхенашта доал деча гIозараша, эггара хьалха США, дунен халкъашта юкъера хьал хадданза кхохкадара шоашта могар ду. Дерригача дунен реакце центр а агрессе керттера низ а хинна лелар американски империализм я.

Эггара хььрагIа хьувзараш германски милитаристаш ба. Цар реванш яккхар духьа мамогга шоай герзий низаш шерду. Цо хьахьокх чIоаггIа тешавеш долча историе урокех, цу даькъе дунен шоллагIча тIема урокех а германски милитаристаша кхетам ийца ца хилар.

«ХIара денна, хIара сахьата фийла хила деза вай яьхад — Никита Сергеевич Хрущева. — Вай машар бехац низ ца хиларах. Машар — из наьха вахар сатийна а ираз долаш а хилара хиланза дардоаца хьал да. Цхьабакъда, машар бокьонца котбаккхара, машара салтий, нийсхон тIемахой масса хана кийча хила беза агрессор юхатоха, нагахь санна машара моастагIий вай мехках е социалистически лагера моллагIча а мехках лате из юхатохаргволаш».

Социализми демократии ца езаро бIаргашка боад еттача агрессивни низаша машара гIулакха кхераме йола авантюраш йолае мег. Из дага а лоаттадеш, вай Герзацарча Низаша молха дакъа леладе деза.

СЕРДАЛО
4-гIа оагI. 5 май, 1962 шу.

Тахан кинотеатрашка

Челюскинций цIерахча кинотеатре
Йоккха зал — «Барьер неизвестности».
Долалу: 10, 12, 2, 4, 6, 8, 10.
ЗIамига зал № 1 — «Барьер неизвестности».
Долалу: 8.30, 10.30, 12.30, 2.30, 4.30, 6.30, 8.30, 10.30.
ЗIамига зал № 2 — «Ираза кхо этаж».
Долалу: 9, 11, 1, 3, 5, 7, 9.
ЗIамига зал № 3 — «БIаьсти».
Долалу: 9.30, 11.30, 1.30, 3.30, 5.30, 8.15, 10.15.

«Родина» яхача кинотеатре
«Человек Амфибия».
Доалалу: 9, 1, 5, 9.
«Барьер неизвестности».
Долалу: 11, 3, 7.
ДIаьхдаь сеанс —«Суэцкий канал».
Долалу: сайрийна 9 сахьат даьлча.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, ЦIеча фронтовиккий улица, 15. Телефонаш: редактора зам. — 2-07-01; бехктокхама секретара — 2-45-48, партийни вахареи, экономикаи, письмойи отделий — 2-25-72; корректорске — 2-30-91;
АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков, 15. Телефоны: зам. редактора — 2-07-01; ответственного секретаря — 2-45-48, отделов партийной жизни, экономики и писем — 2-25-72; корректорской — 2-30-91.

1918 шерарча 11-ча августа цIерах йола типографи, г. Грозный, Революце проспект, 30/3.
Типография имени 11 августа 1918 года, г. Грозный, проспект Революции 30/3.

СФ03080 Заказ № 2516